

Αρ. Πρωτ. 4053

Προς:

Υπουργό Μετανάστευσης και Ασύλου, κ. Νίκο Παναγιωτόπουλο
Υφυπουργό Μετανάστευσης και Ασύλου, κα. Σοφία Βούλτεψη
Γενικό Γραμματέα Μεταναστευτικής Πολιτικής, κ. Μάνο Λογοθέτη
Γενικό Γραμματέα Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο, κ. Δημήτριο Γλύμη
Γενικό Γραμματέα Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας, κ. Ηρακλή Μοσκώφ
Υπηρεσιακή Γραμματέας, κα. Ουρανία Σταυροπούλου

Αθήνα, 18 Δεκεμβρίου 2024

ΘΕΜΑ: Πρώτο βήμα για την Ένταξη οι άδειες διαμονής. Σημαντικά ζητήματα που χρήζουν άμεσης επίλυσης και αφορούν χιλιάδες μετανάστες και πρόσφυγες που ζουν και εργάζονται στην Ελλάδα.

Αξιότιμοι Κύριοι και Κυρίες,

Φέτος ανήμερα της Παγκόσμιας Ημέρας Μεταναστών το Ελληνικό Φόρουμ Μεταναστών με απόφαση της Γενικής του Συνέλευσης θα ενεργοποιήσει μια σειρά από δράσεις ενημέρωσης και συνεργασιών με στόχο να συνεισφέρει στην επίλυση των ζητημάτων που αφορούν χιλιάδες πρόσφυγες και μετανάστες που ζουν και εργάζονται στην Ελλάδα.

Πιο συγκεκριμένα την επόμενη περίοδο πρόκειται να εστιάσουμε στο ζήτημα των Αδειών διαμονής, της Πολιτογράφησης και των Συντάξεων.

Με το παρόν υπόμνημα όμως, θέλουμε να σας γνωστοποιήσουμε τα σημεία που θεωρούμε **ιδιαιτέρως σημαντικά και άμεσα καθώς** χρήζουν άμεσης επίλυσης και αφορούν χιλιάδες μετανάστες και πρόσφυγες που ζουν και εργάζονται στην Ελλάδα.

Στο Ελληνικό Φόρουμ Μεταναστών πιστεύουμε πως **το πρώτο βήμα για την ένταξη είναι η άδεια διαμονής**, την άποψη αυτή την εκφράζουμε έντονα και παντού τα τελευταία 22 χρόνια. Από κει και πέρα, η στάση της πολιτείας απέναντι σε εκπαίδευση, εργασία, υγεία, πολιτικά και θρησκευτικά δικαιώματα, διαφύλαξη ανθρωπίνων δικαιωμάτων και αντιμετώπιση του ρατσισμού και των διακρίσεων, θα καθορίσει εν τέλει και τον τρόπο ένταξης του κάθε ανθρώπου.

Για αυτόν ακριβώς το λόγο επικεντρωνόμαστε αρχικά στα ακόλουθα ζητήματα που αφορούν τις Άδειες Διαμονής:

• Τεράστιες καθυστερήσεις στις εκδόσεις αδειών διαμονής:

Συνεχίζουν να παρατηρούνται μεγάλα προβλήματα από την καθυστέρηση των ανανεώσεων των αδειών διαμονής, με πάνω από 270.000 συμπολίτες¹ μας να περιμένουν ακόμα να εκδοθεί ή ανανεωθεί η άδεια διαμονής τους. Με αποτέλεσμα ένα μεγάλο μέρος μεταναστών και προσφύγων να φτάνουν σε σημείο να παραλαμβάνουν ληγμένες άδειες, καθώς βρίσκονται σε αναμονή για χρονικό διάστημα άνω των 2 ετών, σε χιλιάδες περιπτώσεις δε έως και 5 χρόνια. Έτσι, πολλοί άνθρωποι που έχουν χρόνια διαμονή στη χώρα, κινδυνεύουν από νόμιμοι να γίνουν παράτυποι.

Οι υπηρεσίες της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, παρόλο που έγιναν ηλεκτρονικές, αντιμετωπίζουν ακόμα το πρόβλημα της υποστελέχωσης, γεγονός που προκαλεί έως ένα βαθμό τις τεράστιες καθυστερήσεις στις εκδόσεις αδειών διαμονής. Ταυτόχρονα, όμως, η ίδια η διαδικασία χορήγησης άδειας διαμονής για τους μετανάστες περιλαμβάνει αυστηρούς, χρονοβόρους και πολλές φορές περιττούς ελέγχους, που συμβάλλουν περαιτέρω στις καθυστερήσεις.

• Οι προσωρινές βεβαιώσεις περιορίζουν τις μετακινήσεις:

Οι ηλεκτρονικές βεβαιώσεις κατάθεσης δεν αναγνωρίζονται από τις αρχές άλλων κρατών, μελών της Ε.Ε. ή εκτός Σένγκεν (Τουρκία, Αίγυπτος) με αποτέλεσμα να δημιουργείται πρόβλημα στην ελεύθερη μετακίνηση των πολιτών, παρόλο που διαμένουν σε χώρα Σένγκεν. Ταυτόχρονα, με την υπουργική απόφαση ΥΑ 4000/3/98-ιβ' από 16/02/2024 (ΦΕΚ Β' 1761/19.03.2024) περιορίζονται ακόμα περισσότερο οι μετακινήσεις των μεταναστών, **αφού επιτρέπονται ταξίδια έως τις 31/12/2024 για όσους έχουν βεβαίωση κατάθεσης**, προς και από την χώρα καταγωγής τους. Επομένως, για μια ακόμη φορά, από 01/01/2025 παραμένει άγνωστο το αν θα μπορούν να ταξιδέψουν προς ή από την χώρα καταγωγής τους ή οπουδήποτε αλλού.

• Έλλειψη πληροφόρησης και υποστήριξης σχετικά με τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες έκδοσης/ανανέωσης αδειών διαμονής:

Μεγάλο μέρος των μεταναστών και προσφύγων δεν γνωρίζουν καλά ή και καθόλου την ελληνική γλώσσα, όπως και δεν έχουν τεχνογνωσία ή και πρόσβαση σε ηλεκτρονικό υπολογιστή, με αποτέλεσμα να μην ενημερώνονται σωστά για την διαδικασία της έκδοσης ή ανανέωσης άδειας διαμονής. Ο περιορισμός των 48 ωρών από την αποστολή του email που τεκμαίρεται ως επίδοση, όπως προβλέπεται ήδη από τον Ν. 4825/2021, είναι ιδιαίτερως αυστηρή διάταξη. Γεγονός που και πάλι εκθέτει τους πολίτες στον κίνδυνο από νόμιμοι να γίνουν παράτυποι. Επίσης, παραμένουν διατάξεις για τη διαδικασία υποβολής αιτήσεων για χορήγηση και ανανέωση αδειών διαμονής που προϋποθέτουν την παρεμβολή εξειδικευμένων προσώπων (δικηγόροι), χωρίς να χορηγείται οποιαδήποτε

---

¹ Σύμφωνα με το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου μέχρι το Σεπτέμβριο του 2024, μεταξύ Σεπτεμβρη 2017-2024 εκκρεμούν 272.930 άδειες διαμονής. Αυξηση κατα 12% από την προηγούμενη χρονιά. Ενώ οι 186.300 εκκρεμείς άδειες αφορούν αιτήσεις που έγιναν μεταξύ Σεπτεμβρίου 2023-Σεπτέμβρη 2024, όπου το μεγαλύτερο ποσοστό (75%) ανήκει στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής.

υποστήριξη ή βοήθεια σε πολίτες τρίτων χωρών να ολοκληρώσουν τη διαδικασία μόνοι τους.

• **Σοβαρή διάκριση το κριτήριο υψηλού εισοδήματος για χορήγηση άδειας διαμονής επί μακρόν.**

Εν καιρώ οικονομικής κρίσης, η πλειονότητα των πολιτών πλήττεται από μείωση εισοδήματος, επομένως είναι άδικο να εξαρτάται από το εισόδημα αφενός η χορήγηση της άδειας επί μακρόν διαμένοντος και αφετέρου η ανανέωση των αδειών διαμονής. Για την χορήγηση μάλιστα άδειας διαμονής επί μακρόν διαμένοντος κατά μετατροπή από Άδεια διαμονής προσφυγικού καθεστώτος ή από Ειδικό Δελτίο Ταυτότητας Ομογενούς απαιτείται εισόδημα, ίσο με τις ετήσιες απολαβές του αμειβόμενου με τον κατώτατο μισθό, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία προσαυξημένο κατά 10% για το σύνολο των μελών της οικογένειάς του. Επισημαίνουμε ότι, λόγω της μείωσης των ισχυουσών αδειών διαμονής λόγω έλλειψης ενσήμων ή μειωμένου εισοδήματος, θα αυξηθεί ο πληθυσμός των παράτυπα διαμενόντων, με επιπτώσεις και στις οικογένειες αυτών. Το εισοδηματικό κριτήριο για χορήγηση άδειας επί μακρόν, αποκλείει από το δικαίωμα αίτησης όλους τους άνεργους αλλοδαπούς, εν καιρώ οικονομικής κρίσης.

• **Υπάρχει υπερβολικά μεγάλος αριθμός κατηγοριών αδειών διαμονής, χωρίς να εξυπηρετείται ο συνολικός πληθυσμός:**

Στον τελευταίο Κώδικα Μετανάστευσης όχι μόνο δεν ομαδοποιήθηκαν, αλλά αυξήθηκαν. Υπάρχει διατήρηση όλων των προηγούμενων προβληματικών διατάξεων και προσθήκη νέων περιοριστικών διατάξεων, ιδίως στην κατηγορία εξαιρετικών / ανθρωπιστικών λόγων. Εισηγούμαστε, περαιτέρω, τη θεσμοθέτηση χορήγησης αδειών διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους. Οι λόγοι αυτοί θα μπορούσαν να είναι, ενδεικτικά, το γήρας, προβλήματα υγείας ιδιαίτερα σε ανθρώπους που διαμένουν πολλά χρόνια στην Ελλάδα.

• **Αναμένουμε παράταση ισχύος του νέου νόμου Ν.5078/2023** που αφορά την έκτακτη άδεια διαμονής με δικαίωμα πρόσβασης στην εξαρτημένη εργασία και στην παροχή υπηρεσιών ή έργου σε πολίτες τρίτων χωρών που βρίσκονται τουλάχιστον 3 χρόνια στην χώρα. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία από το Υπουργείο σας έως και τον Σεπτέμβριο του 2024 έχουν υποβληθεί **31.707 αιτήσεις** εκ των οποίων στις 20.302 έχουν εγκριθεί οι βεβαιώσεις, ενώ έχουν εκδοθεί ελάχιστες άδειες διαμονής.

Σημειώνεται ότι στο προσωρινό έγγραφο – βεβαίωση υποβολής αίτησης για την άδεια αυτή αναφέρεται πως ο κάτοχος βεβαίωσης απολαύει των δικαιωμάτων της άδειας διαμονής όσον αφορά την εργασία, αλλά δεν αναφέρει σχετικά με τη δυνατότητα μετακίνησης εκτός Ελλάδος.

○ Επίσης, εφιστούμε την προσοχή σας για το κενό του νόμου που προκύπτει και αφορά στην εργασιακή εκμετάλλευση. Παραμένουν αναπάντητα ερωτήματα όπως: Ποιό θα είναι το καθεστώς νομιμότητας του εργαζόμενου εάν επιθυμεί να παραιτηθεί ή εάν τον απολύσουν; Πώς θα αποτραπεί ο εργασιακός εκφοβισμός των μεταναστών από τους εργοδότες με πρόσχημα την άδεια διαμονής τους - την νομιμότητά τους; Ζητήματα που πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη και να γίνει σχετική ενημέρωση στα εμπλεκόμενα μέρη.

ο Τέλος, με εφαρμογή από 31/3/2024 αφαιρείται από τα δικαιολογητικά έκδοσης άδειας εξαιρετικών λόγων, η αίτηση ασύλου ως αποδεικτικό παραμονής στην χώρα για 7 χρόνια.

• Απαιτείται **ειδική μέριμνα για την κατάσταση παρατυπίας στην οποία βρίσκεται μεγάλος μέρος των γυναικών μεταναστριών**, οι οποίες απασχολούνται ως εσωτερικές σε οικιακές εργασίες. Το εργόσημο δημιούργησε τεράστιο πρόβλημα στις μετανάστριες, καθώς συναντούν συνεχώς την άρνηση των εργοδοτών να το πληρώσουν. Ζητάμε τη νομιμοποίηση όλων των μεταναστών και μεταναστριών οι όποιες/οι είναι στην Ελλάδα τουλάχιστον 3 χρόνια και είναι θύματα εκμετάλλευσης της εργοδοσίας. Προτείνουμε την επαναφορά του παλαιού καθεστώτος (μπλοκάκι) ή τη δημιουργία νέου καθεστώτος, απομακρύνοντας τον εργοδότη από την διαδικασία καταβολής του εργοσήμου, με μέριμνα όμως για την προστασία της εργαζόμενης και του εργαζόμενου.

Τέλος θέλουμε να επισημάνουμε το αίτημά μας για **συμπερίληψη και εκπροσώπηση των μεταναστών και μεταναστριών στις διαδικασίες της πολιτείας που τους αφορούν άμεσα.**

Η **θεσμική συλλογική εκπροσώπηση των μεταναστών και θεσμική αναγνώριση των Σωματείων των μεταναστών αποτελεί πάγιο αίτημά μας.** Οι μεταναστευτικές κοινότητες είναι το πρώτο σημείο επαφής των μεταναστών με την χώρα υποδοχής. Αυτό θα έπρεπε να αναγνωριστεί και να υποστηριχθεί από το κράτος καθώς η προσπάθεια που κάνουν οι κοινότητες έως τώρα, πραγματοποιείται μόνο με δικούς τους πόρους και ανθρώπινο δυναμικό. **Ως εκ τούτου, προτείνουμε την θεσμική εκπροσώπηση των μεταναστευτικών κοινοτήτων σε συμβουλευτικούς φορείς της Πολιτείας, αλλά και σε φορείς λήψης αποφάσεων καθώς και την υποστήριξή τους από το κράτος και την τοπική αυτοδιοίκηση.**

Με βάση όλα τα παραπάνω, ΖΗΤΑΜΕ την **χάραξη ουσιαστικής μεταναστευτικής πολιτικής**, καθώς και τη δημιουργία ενός σχεδίου κοινωνικής ένταξης, ως μία πολιτική ουσιαστικής συμπερίληψης και ισοπολιτείας. Η διαμόρφωση μιας πολιτικής που προάγει την ένταξη και την ισότητα για τους μετανάστες αποτελεί σημαντικό μέρος της εδραίωσης **μιας ισόρροπης και δίκαιης κοινωνίας.**

Είμαστε στη διάθεσή σας

Με εκτίμηση,

Εκ μέρους του Ελληνικού Φόρουμ Μεταναστών και των μελών* του

Μοαβία Αχμέτ
Πρόεδρος ΕΦΜ

*Τα μέλη του Ελληνικού Φόρουμ Μεταναστών είναι:

ΑΦΡΙΚΗ:

Σύλλογος Καμερουνέζων Ελλάδας

Κονγκολέζικη Κοινότητα της Ελλάδας

Αιθιοπικό Κοινωνικό - Πολιτιστικό Κέντρο "Αιθίοψ"

Αιθιοπική Κοινότητα

Κοινότητα Γκάνας στην Ελλάδα

Κοινότητα Πολιτών Γουϊνέας

Κενυατική Κοινότητα Ελλάδας

Σύλλογος Νιγηριανών Γυναικών Ελλάδας

Νιγηριανή Κοινότητα στην Ελλάδα

Ένωση Σενεγαλέζων Ελλάδας

Ένωση Σιέρα Λεόνε στην Ελλάδα

Τανζανική Κοινότητα Ελλάδας

Κοινότητα Ζανζιβάρης στην Ελλάδα

Κοινότητα Μπουρούντι

Ιβोरιανή Κοινότητα Ελλάδας

Αφρικανικό Δίκτυο Ελλάδος

Οργάνωση Ενωμένων Γυναικών της Αφρικής

ΑΣΙΑ:

Κοινότητα Αφγανών Μεταναστών και Προσφύγων στην Ελλάδα

Ελληνοπακιστανικός Σύλλογος Ελλάδας

Πακιστανική Κοινότητα

Λέσχη Πακιστανών Δημοσιογράφων

Ελληνο-Ινδική Πολιτιστική Εταιρεία

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ:

Αλβανική Κοινότητα

Σύνδεσμος Αλβανίδων Γυναικών στην Ελλάδα

Γεωργιανό Πολιτιστικό Κέντρο "Καύκασος"

Ελληνο γεωργιανή Ένωση "η Διοσκουρία"

Κοινότητα των Ουκρανών στην Ελλάδα «Η γη του πελαργού»

Ενωμένη Ουκρανική Διασπορά Ελλάδος

Τρεμπίτα, Κέντρο Υποστήριξης και Ανάπτυξης της Ουκρανικής Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Ένωση Ουκρανών Γυναικών

ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ:

Ένωση Αιγυπτίων Εργαζομένων στην Ελλάδα El Rapta

Ένωση Παλαιστινίων Εργαζομένων στην Ελλάδα

Κοινότητα Σομαλίας στην Ελλάδα

Ελληνο-σουδανικός Σύνδεσμος Φιλίας

Σουδανική Κοινότητα

Στέγη Σύρων Ελλάδας

Σύλλογος της Αραβικής Κοινότητας Αμπελοκήπων Αθηνών

ΑΛΛΟΙ:

Δίκτυο Συνεργασίας για την Μετανάστρια "Δήμητρα"

Κοινσεπ Πηγή

Ελαχέ Πενχάν (Γυναίκες από Αφγανιστάν και Ιράν)

Μαχνητία Πολιτιστικό Κέντρο

ΛΟΑΤΚΙ Ομάδα Προσφύγων